T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/77
KARAR NO : 2022/147
KARAR TR : 21/03/2022

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T...H
Vekilleri : Av. M.E, Av.H.K
Davalı : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. G.T

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 18/08/2010 tarihinde malik ve sürücüsü olduğu .. .. plakalı aracı ile Sultanbeyli İlçesi ... Mahallesi, ... Caddesi üzerinde seyir halinde iken, yol üzerinde bulunan rögar kapağının açılması nedeniyle refuje çarptığını, bu çarpma sonucu aracın hasar gördüğünü, bunun üzerine Sultanbeyli Sulh Hukuk Mahkemesinin 2010/104 D. iş sayılı dosyasında hasar ve delil tespiti yaptırıldığını, aracın 2.875 TL parça ve işçilik masrafi olduğunun tespit edildiğini, meydana gelen kazanın oluşmasında yol yapımı ve bakımından dolayı davalı idarenin kusur ve sorumluluğunun bulunduğunu ifade ederek; 2.875,00 TL'nin yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle 11/04/2011 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 19/11/2012 tarihli ve E.2011/668, K.2012/2296 sayılı kararı ile,** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 10. ve6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, itiraz edilmesi üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 24/04/2013 tarihli ve E.2013/5717, K.2013/6419 sayılı kararı ile, itiraz reddedilerek karar onanmış, karar düzeltme isteminde bulunulması üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 12/11/2013 tarihli ve E.2013/15077, K.2013/16859 sayılı kararı ile, karar düzeltme istemin reddine karar verilmiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"18.08.2010 günü meydana gelen trafik kazası dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un belediyelere yüklediği sorumluğun ihlali edildiği iddiası üzerinden aynı Kanun'un 110.maddesi hükmü gereği açılan iş bu tazminat davasının adli yargının görev alanına girdiği açıktır."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/11/2014 tarihli ve E.2014/120, K.2014/479 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 26/10/2015 tarihli ve E.2015/2963, K.2015/11168 sayılı kararı ve "*...davalı idare aleyhinde, hizmet kusuruna dayanılarak dava açılmıştır. Bu durumda mahkemece, davalı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine açılan bu davada yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı olduğu biçimde hüküm kurulması doğru değildir*. "gerekçesiyle, temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

5. İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/03/2016 tarihli ve E.2016/14, K.2016/112 sayılı kararı ile, Yargıtay 17. Hukuk Daire Başkanlığının ilamında direnilmesine ve davanın kabulüne karar vermiş; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 17/07/2018 tarihli ve E.2018/3464, K.2018/7280 sayılı kararı ile, Dairelerince verilen bozma kararının, usul ve Kanun'a uygun bulunduğu, mahkemece verilen direnme kararının yerinde olmadığı gerekçesiyle, temyiz incelemesinin yapılmak üzere dosyanın 6763 sayılı Kanun'un 43. maddesi ile değişik 6100 sayılı HMK' nın 373. maddesinin 5. fikrası uyarınca yetkili ve görevli Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderilmesine karar vermiştir.

6. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 06/04/2021 tarihli ve E.2018/17-826, K.2021/426 sayılı kararı ile, davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesi atfiyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince bozulmasına ve HUMK' nın 440/III-1. maddesi gereğince karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"... bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp, o plan ve projeler gereğince işi görmesi de kararın neticesi olan birer idari eylemdir.*
>
> *28.Ayrıca 11.02.1959 tarihli ve 1958/17 E., 1959/15 K. sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıklandığı gibi, kamu kuruluşlarının verdikleri kararlar sonunda plan ve projesine uygun olmak üzere tesisler yaptırmış olmaları, bu tesisleri kullanmaları veya bu tesislere bakmaları sebebiyle fertlerin uğramış oldukları zararların tazminine yönelik davalar tam yargı davası olarak idari yargı mercilerince çözümlenecektir. Öte yandan, yapılan işlerin plan veya projelere aykırı olması hâlinde ortada idari kararın tatbikine ilişkin bir fiil bulunmadığından, bu iddia ile açılmış bir dava ancak haksız fiilden doğan bir dava olarak ele alınacaktır.*
>
> *29. O hâlde, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların çözümü, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine; idarece herhangi bir hakka haksız müdahalede bulunulduğu, plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak zararın tazmini davalarının haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre çözümü ise adli yargı yerine ait olacaktır. Nitekim aynı ilkeler, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.03.2014 tarihli ve 2013/4-415 E., 2014/199 K.; 16.10.2018 tarihli ve 2017/4-1458 E., 2018/1437 K.; 22.09.2020 tarihli ve 2017/17-3149 E., 2020/648 K.sayılı kararlarında da benimsenmiştir.*
>
> *30.Eldeki davada aracın yol üzerinde bulunan rögar kapağına çarpması sonucu hasarlandığı, kaza yerinin bakım ve onarımının davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığının sorumluluk alanı içinde kaldığı, idarenin hizmet kusuru nedeniyle oluşan zarardan sorumlu olduğu ileri sürülmüştür. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 13. maddesinde Büyükşehir Belediyesinin "...yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollan yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı sağlamak... " ile görevli olduğu hüküm altına alınmıştır. Davalının kapaklarının kontrolü, yol bakım ve onarımına ilişkin hizmetinin temelinde ifade olunan zararın, hizmet kusuru teşkil eden eyleme dayandığı hususu ise kuşkusuzdur. Hizmet kusuruna dayalı olarak açılan bu davanın tam yargı davası ile idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.*
>
> *...*
>
> *33. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; KTK'nın 110. maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra Uyuşmazlık Mahkemesince verilen istikrarlı kararlarda, bu Kanun kapsamında açılan uyuşmazlıklarda hizmet kusuruna dayanıldığına bakılmaksızın adli yargıda görülmesinin gerektiğinin belirtildiği, somut olayda; davacılar tarafından, rögarın bakımının yapılmaması sebebiyle idarenin trafik kazasında kusurlu olduğunun ileri sürüldüğü, davalı idarenin varsa kusurunun ve sorumluluğunun 2918 sayılı Kanun uyarınca belirleneceği ve bu Kanun'un 110. maddesinde de başvurulacak yargı yolunun adli yargı olduğunun açıkça düzenlendiği, Anayasa Mahkemesinin 26.12.2013 tarihli ve 2013/68 E., 2013/165 K. sayılı kararında belirtildiği gibi aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesinin kamunun yararına olduğu görüşü ileri sürülmüş ise de; bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir."*

7. **İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/12/2021 tarihli ve E.2021/430 sayılı kararı ile,** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ilamı doğrultusunda görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi kararının bu dosya bakımından bekletici mesele yapılmasına karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda

bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

12. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

13. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 21/03/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, adli yargı dosyasının Mahkemece, ekinde idari yargı dosyası olmadan gönderildiği, dosyada bilgi ve belgeler bulunduğundan Mahkememizce idari yargı kararının kesinleşme şerhli örneğinin istenilmesiyle yetinildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, karayolunda seyir halindeki aracın rögar kapağına çarpması sonucu oluşan maddi hasarlı trafik

kazası nedeniyle uğranılan zararın, davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

17. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

18. Anayasa'nın 158. maddesinin son fikrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

19. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/12/2021 tarihli ve E.2021/430 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Anadolu 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/12/2021 tarihli ve E.2021/430 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

21/03/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş Kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 21/03/2022

ÜYE
Ahmet ARSLAN